

A Győri Ítéltábla a Szabó Balázs Gábor Ügyvédi Iroda által képviselt **felperesnek** a Lindmayer Ügyvédi Iroda által képviselt **alperes ellen** szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása iránt a Tatabányai Törvényszék előtt folyamatba tett perében Tatabányán, 2017.évi június hó 14.napján 4.P.20.080/2017/11.szám alatt hozott ítélet ellen a felperes részéről 13.sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Köteles a felperes 15 nap alatt megfizetni az alperes részére 15.000 (tizenötezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes, mint adós és alperes, mint kölcsönadó ...ban, 2008. július hó 17. napján ingatlanfedezet mellett nyújtott személyi hitelhez kapcsolódó kölcsönszerződést kötöttek 30907383. számon, mely szerint a ..., belterület ... helyrajzi számú ingatlan fedezetével alperes 42.483,- CHF összegű kölcsönt nyújtott felperes részére. A kölcsön kamatlába változó volt, szerződéskötéskori mértéke évi 5,65 %. A szerződés 4. pontjának rendelkezése alapján „az adós tudomásul veszi, hogy a terhére fennálló kölcsön- és járuléktartozás tekintetében a banknál vezetett számlái és a bank vonatkozó bizonylatai alapján készített, közjegyzői okiratba foglalt, bank részéről tett nyilatkozatot vagy közjegyzői tanúsítványt elfogadja a terhére fennálló kölcsön- és járuléktartozás közokirati tanúsításaként, továbbá az adós aláveti magát annak, hogy a terhére fennálló kölcsön és egyéb járuléktartozás mértékét, esetleges végrehajtási eljárás kezdeményezésének esetére is, a bank felkérésére a fenti módon közjegyző tanúsítsa”.

Felperes keresetében kérte, a bíróság állapítsa meg, hogy a szerződés 4. pontjának rendelkező részben idézett része semmis az 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: Ptk.) 209/A. § (2) bekezdése és a 18/1999.(II.05.) Kormányrendelet (a továbbiakban: R.) 1. § (1) bekezdés a), b) és j.) pontjai alapján. Kérte alperes kötelezését a felmerült perköltség megfizetésére.

Arra hivatkozott, hogy a támadott szerződéses kikötés feljogosítja az alperest annak egyoldalú megállapítására, hogy felperes szerződésszerűen teljesített-e illetve a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára megváltoztatja, hiszen azt a felperesnek kellett bizonyítania, hogy tartozása nem áll fenn. Hivatkozott a Hpt.51.§-ára is.

Alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és felperes perköltségben történő marasztalását kérte. Arra hivatkozott, a támadott rendelkezés nem tartalmaz arra vonatkozó megállapodást, hogy az adós a közokirati tanúsításban szereplő kölcsön- és járuléktartozás fennállását, összegét elismerte volna, csupán azt fogadta el, hogy a fennálló tartozása közokirati tanúsításként szolgáljon. A bizonyítási

teher nem fordul meg. A bizonyításra nem a perbeli szerződéses rendelkezések, hanem az alkalmazásra kerülő, közokirati formára irányadó jogszabályi rendelkezések alapján kerül sor. Nem az adatoknak veti alá magát a felperes, hanem azt fogadta el, hogy az közokirati tanúsításként szolgáljon.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletében a felperes keresetét elutasította, egyben kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 30.000 forint perköltséget.

Ítéletének jogi indokolása szerint a perbeli jogvita elbírálására a szerződéskötéskor hatályos Ptk.209.§./1/ bekezdése, a 209/A.§./2/ bekezdésében foglalt rendelkezései az irányadók, figyelemmel a 18/1999/II.5./Korm. rendelet a./, b./ és j./pontjában foglaltakra.

Rögzítette, hogy a szerződés 4.pontja érvénytelenségének vizsgálata során a Ptk.209.§./1/ bekezdése és a Ptk.209/A.§./2/ bekezdése értelmében azt kellett megítélni, hogy a jóhiszeműség és tisztesség követelményével ellentétesen, indokolatlanul és egyoldalúan a felperes hátrányára megállapított rendelkezések-e a perbeli kikötések. E körben vizsgálni kellett a hivatkozott rendelet 1.§./1/ bekezdés a., b./ és j./ pontjában foglaltakat is.

Az elsőfokú bíróság megállapította, a szerződés 4. pontja arra vonatkozik, hogy nyilvántartási kötelezettsége van az alperesnek, a felperes lehetősége pedig az, hogy a nyilvántartást ellenőrizze. A támadott rendelkezésből nem derül ki, hogy az adós nem élhet e jogával, az adós jogosult az egyeztetésre, a saját elszámolását bemutathatja, így nem kizárólag az alperes jogosult a szerződésszerű teljesítés megállapítására vagy bármely feltételének egyoldalú értelmezésére. Ezért nem ütközik ezen szerződéses rendelkezés a R. 1.§. (1) bekezdés a) és b) pontjába. A bíróság irányadónak tekintette a Kúria Pfv.I.21.783/2016/5. számú döntését, mely szerint nem zárható el attól a pénzügyintézet, hogy felszólítsa a teljesítésre az általa nem szerződésszerűnek talált teljesítés esetén az adóst és ennek eredménytelensége esetén felmondja a jogviszonyt. Mivel a pénzügyintézet jogszabály alapján köteles a tartozás nyilvántartására, nem tisztességtelen, ha ezeket veszi alapul a tartozás összegének közlésekor. Felperes vitathatja az alperes által kimutatott összeget, a felmondás érvényességét és a végrehajtani kívánt tartozás összegét is.

A bíróság nem osztotta felperes azon érvelését, hogy a támadott rendelkezés banktitkot sért. Ezen rendelkezéstől függetlenül fennáll alperesnek a banktitkok megtartására vonatkozó kötelezettsége, ez a szerződéses kikötés azt nem érinti, nem befolyásolja.

A bizonyítási teher tekintetében vizsgálta, hogy a bizonyítás szabályai hogyan alakulnak az esetben, ha a pénzügyintézet közvetlen végrehajtást indít, és akkor ha a felperesnek kell végrehajtás megszüntetési vagy korlátozási pert indítania.

Ha a pénzügyintézet igényét peres eljárásban érvényesíti, a pénzügyintézet terheli annak bizonyítása, hogy milyen összegű a tartozás. Ha vitatja az adós a keresetben megjelölt tartozás összegét, az adósnak kell bizonyítani, hogy a banki könyvekben és kimutatásokban szereplő adatokkal szemben nagyobb összeget törlesztett a tartozásból.

Ha a pénzügyintézet a követelését végrehajtás útján érvényesíti, a végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti perben szintén az adósnak kell bizonyítania, hogy a banki könyvekben kimutatottnál többet fizetett vissza. Ezáltal nincs különbség lényegében az összegetszerűség körében a bank által indított peres eljárásban, illetve az adós által indított végrehajtás megszüntetése iránti perekben. Az alperes azon törekvése, hogy közokirat tanúsítsa a jogügyletre vonatkozó lényeges

adatokat, nem tisztességtelen, hiszen ezek rögzítése mindkét fél érdekét szolgálhatja. A közvetlen végrehajtásra nem azért kerülhet sor, mert a szerződésben a sérelmezett kikötés szerepel, hanem azért, mert az okiratot közokiratba foglalták.

A j) ponttal kapcsolatban az lenne tisztességtelen, ha ok nélkül hárítaná a pénzügyet a bizonyítási terhet a fogyasztóra, ez azonban az adott esetben nem történt meg. Vita esetén a tartozás összegéről szóló közlés nem több, mint alperes nyilatkozata, hiszen a perben nem a szerződés határozza meg a bizonyítási terhet, hanem a Pp. rendelkezései. Így nem ütközik ezen szerződéses rendelkezés a R. 1.§. (1) bekezdés j) pontjába sem.

Az ítélet ellen a felperes fellebbezést nyújtott be, melyben elsődlegesen kérte annak megváltoztatását és a kereseti kérelmének történő helytadást, valamint perköltség megítélését. Másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és új eljárás lefolytatására történő utasítását kérte.

Fellebbezésének indokolása szerint az elsőfokú bíróság megszegte a Pp.221.§ -ában foglalt indokolási kötelezettségét, ez pedig lényeges eljárási szabálysértés, amely az ítélet hatályon kívül helyezését indokolja.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének csak formálisan tett eleget.

A kölcsönszerződés 4.pontja tekintetében kiemelte, hogy az a 18/1999.Korm. rendelet 1.§.j./pontjába ütközik, mivel a bizonyítási terhet megfordítja, így az semmis.

A felperes a támadott kikötésben alávetette magát az I.r. alperes által vezetett könyvekben és nyilvántartásokban foglalt adatoknak. A felperes ezzel az alávetéssel lemondott arról a lehetőségekről, hogy a felek közötti vita esetén kétségbe vonja az I.r. alperes által meghatározott tartozása összegét. Ez azt jelenti, hogy az I.r. alperes jogosult a perbeli kikötés, valamint a saját nyilvántartásai révén meghatározni a követelése összegét és azt közjegyző előtt közokiratba foglaltatni. Ezt a közokiratot - amely tartalmazza az I.r. alperes által kiszámolt követelés pontos összegét is - a szerződés megkötésekor hatályos Vht.21.§./1/ bekezdése alapján végrehajtási záradékkal lehet ellátni.

Főszabályként az I.r. alperest terheli a követelése pontos összegének bizonyítása a felperes ellen a tartozása megfizetése iránt indított perben. A perbeli kikötés azonban lehetőséget biztosít az I.r. alperesnek arra, hogy ezt a bizonyítási terhet - a fentiekben ismertetett módon - a felperes terhére megfordítsa.

A perbeli kikötés kizárólag az I.r. alperes nyilvántartását tekintette hitelesnek a felperes tartozásának meghatározásakor, így feljogosította az I.r. alperest arra, hogy kizárólag a saját maga nyilvántartásai alapján állapítsa meg, hogy a felperes teljesítését szerződésszerűnek fogadja-e el. Az I.r. alperes kizárta a perbeli kikötéssel a felperest abból az egyeztetési folyamatból.

Hivatkozott a szerződéskötéskor hatályos Hpt.51.§./1/ bekezdésében foglaltakra és hangsúlyozta, hogy ezen felperesi álláspontra az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásában nem tért ki.

A közjegyzői ténytanúsítvány olyan okirat, amely a közjegyző saját hatáskörében való eljárása eredményeként megállapított tényeket tanúsítja. Nem azonos azzal az okirati tartalommal, amikor valamely személy, jelen esetben az alperesi hitelező nyilatkozatát foglalja okiratba. A ténytanúsítványhoz a közjegyzőnek be kell tekintenie az alperes nyilvántartásába, könyveibe, számlavezetési dokumentációjába, és azt kell megállapítania, hogy azok helyesek, az ÁSZF-nek és a felek szerződésben foglalt feltételeknek megfelelnek.

Ezek az adatok, amelyek a felperesre vonatkoznak, banktitok alá tartoznak, amelyek esetében a közjegyzőnek nincsen külön törvényi felmentése, nem tartozik ez az eset a Hpt.51.§./1/ bekezdés b./pontja alá, mivel az 51.§./2/ bekezdés b./pontja a hagyatéki eljárás esetében tartalmaz ilyen kivételt.

Hangsúlyozta, hogy a támadott szerződéses kikötés a Korm.rendelet 1.§./1/ bekezdés b./pontjába ütközik, mivel feljogosítja az alperest annak egyoldalú megállapítására, hogy a felperes szerződésszerűen teljesített-e, így ez a rendelet szerint tisztességtelen.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben történő marasztalását kérte.

Kiemelte a felperes tévesen és alaptalanul hivatkozik arra, hogy az elsőfokú bíróság a Pp.221.§./3/ bekezdésében foglaltakat megszegte.

Az elsőfokú bíróság részletesen értékelte a felperes kereseti kérelmében foglaltakat és az indokolása a teljes kereseti kérelemre kiterjedt.

Hangsúlyozta, hogy a felperes iratellenesen állította fellebbezésében, hogy az elsőfokú bíróság a banktitok megsértésére vonatkozó indokolási kötelezettségének nem tett eleget. Éppen ennek az ellenkezője állapítható meg, figyelemmel az ítélet indokolás 3. oldal utolsó előtti bekezdésére.

Fenntartotta a 18/1999/II.5./Korm.rendelet 1.§./1/ bekezdés b./ és j./pontja tekintetében az alapeljárásban részletesen kifejtett jogi álláspontját.

Az ítélet tábla a felperes fellebbezését a Pp.256/A.§. /1/ bekezdés f./pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és az alábbiak szerint alaptalannak ítélte.

Az elsőfokú bíróság a kereseti kérelem elbírálásához szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a rendelkezésre álló adatokat a Pp.206.§-ában foglalt elvekben megfelelő értékelésével megalapozott tényállást állapított meg, az ebből levont jogi következtetése és érdemi döntése is helytálló. Az ítélet tábla teljes egészében osztotta az elsőfokú bíróság érdemi döntésének helyességét, azokat megismételni nem kívánja. A fellebbezési érvelésre figyelemmel az alábbiakat emeli ki.

Eljárási szabálysértés

Az ítélet tábla elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a felperesi fellebbezésben felhozott, a Pp.221.§./1/ bekezdésén alapuló indokolási kötelezettségét az elsőfokú bíróság megszegte-e, és emiatt indokolt-e az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése.

A Pp.221.§-a értelmében a bíróság ítéletét teljes körűen indokolni köteles. Az ítélet megfelelő indokolása nem pusztán formális kötelezettség, hanem ezen múlik az ítélet meggyőző ereje.

A döntés megalapozottságát az indokolásnak kell biztosítania a való tényállás megállapításával és a vonatkozó anyagi jogszabályok helyes alkalmazásával. Az ítélet rendelkezését akként kell megindokolni, hogy abból megállapítható legyen a bíróság a keresetet teljes körűen elbírálta.

Az indokolási kötelezettség elmulasztása miatt az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezésére csak akkor kerülhet sor, ha az elsőfokú határozatból és az eljárás adatiból nem állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság a döntését mire alapította, ezért az érdemi határozat nem bírálható felül. Ha azonban az érdemi döntéshez szükséges adatok rendelkezésre állnak érdemi döntést kell hozni.

Az 1/2014/VI.30./PK.vélemény 1.pontja is egyértelműen rögzíti, hogy lényeges eljárási szabálysértésre alapított hatályon kívül helyezés akkor indokolt, ha az elsőfokú eljárás megismétlése elengedhetetlen.

Az ítéletábra szerint az elsőfokú bíróság a Hpt.51.§./1/ bekezdése tekintetében a jogi álláspontját kifejtette és megindokolta (ítélet indokolás 3. oldal 4. bekezdés vége).

Az ítéletábra álláspontja szerint a banktitok megsértése a támadott rendelkezés tisztességtelenségétől, érvénytelenségétől elkülönülő, teljesen különálló kérdést jelent. A banktitok - a perbeli esetben fenn nem álló - megsértése fogalmilag nem alapozhat meg érvénytelenséget, és a perbeli jogvita elbírálása szempontjából nem releváns.

Az ítéletábra ezt követően a felperes fellebbezését érdemben bírálta el.

A 18/1999/II.5./Korm. rendelet 1.§./1/ bekezdés b./pontja

A hivatkozott Kormányrendelet 1. § /1/ bekezdés b./ pontja szerint a fogyasztói szerződésben tisztességtelennek minősül különösen az a szerződési feltétel, amely kizárólagosan a fogyasztóval szerződő felet jogosítja fel annak megállapítására, hogy teljesítése szerződésszerű-e. A jogszabály szerint tehát az a tisztességtelen, amikor a fogyasztóval szerződő fél (az alperes) egyoldalúan jogosult annak megállapítására, hogy saját teljesítése szerződésszerű-e. Jelen perben erről nyilvánvalóan nem lehet szó, a bank nem a saját teljesítésének szerződésszerűségét vizsgálja.

A perbeli kölcsönszerződés 4.pontjában foglaltak kizárólag támpontot adnak a tartozás összegének megállapításához, de nem biztosítanak kizárólagos jogosultságot, a felperes nincs elzárva sem a jogviszony fennállása, sem a szerződés felmondását követően attól, hogy az alperes által közölt adatokat vitassa.

Ezért a kölcsönszerződés támadott kikötése nem ütközik a 18/1999. (II.5.) Kormányrendelet 1. § /1/ bekezdés b./ pontjába.

A 18/1999/II.5./Korm.rendelet 1.§./1/ bekezdés j./pontja

Az ítéletábra a Korm.rendelet fenti pontjával összefüggésben kiemeli, hogy tisztességtelen az lenne, ha a pénzügyi ok nélkül hárítaná át a bizonyítási terhet a fogyasztóra, ez azonban a perbeli esetben nem történt meg.

A követelésnek a hitelező általi peres eljárás útján való érvényesítése esetén a pénzügyi intézményt terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, ennek keretében milyen összegű kölcsönt, milyen feltételek mellett folyósított az adósnak, az adós mennyit teljesített, és ennek eredményeképpen mekkora a fennálló tartozása. A pénzügyi fentiek szerinti tényállításait az általa vezetett nyilvántartás adatai alapján terjesztheti elő. A nyilvántartások vezetésére vonatkozóan a pénzügyi intézménynek jogszabályi kötelezettsége is fennáll.

A fenti tények adós általi vitatása esetén az intézménynek az alapul szolgáló nyilvántartások elszámolási elveit, módszerét, adatait be kell mutatnia és le kell vezetnie.

Amennyiben az adós a pénzügyi intézmény elszámolását nem fogadja el, illetve arra hivatkozik, hogy a banki nyilvántartásban szereplő adatokkal szemben részéről nagyobb összegű teljesítés történt, úgy ezen állításait a Pp.164.§. /1/ bekezdésében foglaltaknak megfelelően, azaz a bizonyítás általános szabályainak megfelelően már neki kell igazolnia. A bizonyítás fentiek szerinti menetét a perben támadott 9.4. pontba foglalt rendelkezés tehát nem befolyásolja.

Abban az esetben, ha a közokiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló és tartozás elismerő nyilatkozat alapján annak végrehajtási záradékkal való ellátásával megindított végrehajtási eljárás van folyamatban, úgy az adós a Pp. 369.§-ában foglalt tényekre hivatkozással végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti pert kezdeményezhet, és ennek során a per alapjául szolgáló tényállításai bizonyítására a Pp.164.§./1/ bekezdése értelmében ugyancsak ő köteles.

A támadott kikötés tehát nem biztosít több jogosultságot a pénzügyi intézménynek és nem ró többletterhet a fogyasztóra annál, mint ami a Pp. okirati bizonyításra irányuló, továbbá a bizonyítási terhet és kötelezettséget meghatározó (Pp.164.§.) rendelkezéseiből, illetve a közjegyzői okirat végrehajtási záradékkal való ellátását, ekként a végrehajtásnak a peres út igénybevétele nélküli elrendelését lehetővé tevő (Vht.21.§. jelenleg 23/C.§-ában és a közjegyzőkről szóló 1991.évi XLI.tv.112.§-ában foglalt) jogszabályi rendelkezésekből egyébként fakad.

Helytállóan hivatkozott tehát az alperes arra, hogy a kikötés a Ptk.209.§./5/ bekezdés II.fordulata alapján nem minősülhet tisztességtelennek, mivel a fenti jogszabályi előírásoknak megfelelően határozták meg.

A kölcsönszerződés támadott rendelkezése tehát olyan jogszabályi előírásoknak megfelelően került meghatározásra, melyek összhangban vannak a végrehajtás közjegyzői okirat záradékolás útján való elrendelésének lehetőségével, amely jogintézményt az Alkotmánybíróság nem ítélte alkotmányellenesnek, az nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot (1423/B/2010.AB. határozat, 1245/B/2011.AB. határozat), és amely jogintézmény az Európai Bíróság C-32/14.számú ügyben hozott határozata szerint nem összeegyeztethetetlen a 93/13.EGK irányelv fogyasztóvédelmi követelményeivel.

Mindezen indokok alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp.253.§./2/ bekezdése értelmében helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban a felperes peresztes lett, ezért az ítéltábla a Pp.78.§./1/ bekezdése alapján őt kötelezte az alperes felmerült bruttó összegű másodfokú perköltségének megfizetésére. A befizetett fellebbezési eljárási illetéket a már hivatkozott Pp.78.§./1/ bekezdése értelmében a peresztes felperes viseli.

Győr, 2017.december 4.

Dr.Havasiné dr.Orbán Mária sk.
a tanács elnöke

Dr.Vass Mária sk.
előadó bíró

Dr.Maurer Ádám sk.
bíró

A kiadmány hitelélül:

Kiadó